

Врз основа на член 24 став (1) алинеа 5, а во врска со членовите 76, 77, 79, 80, 82 и 88 од Законот за електронските комуникации (Службен весник на Република Македонија број 39/2014) во постапката за определување на оператор со значителна пазарна моќ на релевантен пазар, директорот на Агенцијата за електронски комуникации на 17.07.2014 година го донесе следното

РЕШЕНИЕ

I

СЕ ОПРЕДЕЛУВА ОНЕ Телекомуникациски услуги ДООЕЛ Скопје за оператор со значителна пазарна моќ на релевантниот пазар за продажба на производи и услуги на големо- Услуга за пренос на програмските содржини преку дигитална терестријална платформа со слободен пристап на крајните корисници.

II

На операторот од точка I на ова решение, му се наметнува следната обврска:

- Контрола на цени и обврска на сметководство на трошоци при интерконекција и пристап.

III

Операторот од точка I на ова решение, е должен обврската утврдена во точка II на ова решение да ја исполни на начин и постапка утврдена во Законот за електронските комуникации и прописите донесени врз основа на него.

IV

Ова решение ќе се објави на веб страната на Агенцијата за електронски комуникации.

V

Решението е конечно.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

Во согласност со членот 80 од Законот за електронските комуникации, Агенцијата за електронски комуникации во соработка со Комисијата за заштита на конкуренцијата изврши анализа на релевантниот пазар за продажба на производи и услуги на големо – Пренос на радиодифузни содржини до крајни корисници, дефиниран во Одлуката за утврдување на релевантни пазари што се подложни на претходна регулација број 02-5015/1 од 23.09.2010 година и Одлуката за дополнување на Одлуката за утврдување на релевантни пазари што се подложни на претходна регулација бр.02-2010/2 од 15.04.2011 година. Анализата беше извршена на начин и постапка утврдена со Законот за електронските комуникации и прописите донесени врз основа на него, а при тоа имајќи ги предвид основните напатствија на Европската комисија за вршење на анализи на релевантите пазари и утврдување на оператори со значителна пазарна моќ на соодветен релевантен пазар, Препораката на

Европската комисија за релевантни пазари на производи и услуги подложни на ex- ante регулација, објавена во службено гласило на Европската унија (OJ of the EC C 165/6 from 11.07.2002), Одлуката за утврдување на релевантни пазари број 02-5015/1 од 23.09.2010 година, како и Одлуката за дополнување на одлуката за утврдување на релевантни пазари број 02-2010/1 од 15.04.2011 година.

На 28.02.2014 година, Агенцијата за електронски комуникации на својата веб страна објави Нацрт-документ за прва анализа на пазар 13- Пренос на радиодифузни содржини до крајни корисници и им даде можност на сите заинтересирани страни да дадат свои мислења, забелешки и коментари по истата. Финалниот документ за анализата со вклучените мислења од заинтересираните страни беше објавен на веб страната на Агенцијата за електронски комуникации на 04.04.2014 година.

Врз основа на спроведената анализа, од аспект на дефинирање на пазарот, се заклучи дека постои големопродажен пазар кој подлежи на ex-ante регулација на кој се обезбедува услугата за пренос на програмски содржини преку дигитална терестријална платформа со слободен пристап на крајни корисници. Големопродажниот пазар на услугата за пренос на програмските содржини преку дигитална терестријална платформа со слободен пристап на крајните корисници не кореспондира со описот на Пазар 13- пренос на радиодифузни содржини до крајни корисници од Одлуката за утврдување на релевантни пазари бр. 02-5015/1 од 23.09.2010 и Одлуката за дополнување на Одлуката за утврдување на релевантни пазари што се подложни на претходна регулација бр.02-2010/2 од 15.04.2011 година.

Имено, со анализата се утврди дека во однос на видот на пристапот за прием на програмската содржина од страна на крајниот корисник, големопродажниот пазар за пренос на програмски содржини до крајни корисници е сочинет од два големопродажни пазари на кои што се обезбедуваат следните услуги и тоа:

1. големопродажен пазар за услугата за пренос на програмски содржини до крајни корисници (преку различни видови на платформи: кабелска аналогна и дигитална-DVB-C, DVB-S, DVB-T и IPTV) за кои крајниот корисник плаќа месечен надомест на операторот за прием на програмската содржина – пазар со условен пристап
2. големопродажен пазар за пренос на програмски содржини до крајни корисници (преку дигитална терестријалната платформа) за кој крајниот корисник не плаќа месечен надомест на операторот за прием на програмската содржина– пазар со слободен пристап.

Со анализата Агенцијата констатираше дека големопродажниот пазар за услугата пренос на програмски содржини до крајни корисници со условен пристап за прием на програмските содржини не треба да биде предмет на ex ante регулација. Сите три критериуми во согласност со член 80 став (2) од Законот за електронските комуникации (Службен Весник на РМ бр.39/2014) не се исполнети. Според тоа, на овој пазар нема да се применува ex-ante регулација. Дополнително, Агенцијата констатираше дека на големопродажен пазар за пренос на програмски содржини до крајни корисници (преку дигитална терестријалната платформа) за кој крајниот корисник не плаќа месечен надомест на операторот за прием на програмската содржина– пазар со слободен пристап се исполнети трите критериуми во согласност со член 80 став (2) од Законот за електронските комуникации (Службен Весник на РМ бр.39/2014) за примена на ex-ante регулација. Големопродажниот пазар за услугата за пренос на програмски содржини преку дигитална терестријална платформа со слободен пристап на крајните корисници за прием на програмските содржини ќе биде предмет на ex-ante регулација.

Поради горенаведените причини Агенцијата објави на својата веб страна Предлог одлука за изменување на Одлуката за утврдување на релевантни пазари на јавна расправа па по истекон на законски предвидениот рок Директорот на Агенцијата донесе одлука за изменување на одлуката за утврдување на релевантни пазари со која е дефиниран пазар за продажба на производи и услуги на големо- Услуга за пренос на програмските содржини преку дигитална терестријална платформа со слободен пристап на крајните корисници, број 0307-1276/2 од 07.05.2014 година.

Покрај дефинирање на пазарот и услугите кои се обезбедуваат на него, основната цел на анализата беше и да се определи дали на релевантниот пазар има доволно конкуренција или тој се приближува кон состојба на ефективна конкуренција, или пак постои оператор кој поседува значителна пазарна моќ на пазар на јавни комуникациски мрежи или услуги, доколку самостојно, или заедно со други оператори има доминатна позиција, односно, поседува економска моќ и капацитет да дејствува во забележителни размери независно од конкурентите и корисниците на тој пазар.

При проценката дали еден оператор има значителна пазарна моќ на релевантен пазар беа земени предвид критериумите утврдени во член 77 од Законот за електронските комуникации и истите се детално разработени во Финалниот документ за прва анализа на пазар 13.

Имајќи ги предвид резултатите од спроведената анализа, а особено фактот дека Операторот ОНЕ е единствен оператор кој ја обезбедува услугата за пренос на програмски содржини (на комерцијалните телевизии) преку дигитална терестријална платформа со слободен пристап на крајните корисници за прием на програмските содржини АЕК констатира дека операторот ОНЕ, во однос на критериумите „Приходи и пазарен удел“, поседува доминантна положба на релевантниот пазар. Врз основа на вкупните приходи од обезбедување на услугата операторот ОНЕ има 100% учество на пазарот за услугата за пренос на програмски содржини преку дигитална терестријална платформа со слободен пристап на крајните корисници за прием на програмските содржини.

Големопродажниот пазар за услугата за пренос на програмски содржини преку дигитална терестријална платформа со слободен пристап на крајните корисници за прием на програмските содржини од аспект на профитабилноста се разликува од другите пазари за електронски комуникациски услуги. Имено, на другите пазари за електронски комуникациски услуги во малопродажната цена за користење на услугата што ја плаќа крајниот корисник е содржана и големопродажната цена. На овој пазар плаќање се остварува само од трговските радиодифузни друштва – комерцијалните телевизии кон операторот кој ја обезбедува услугата за пренос на програмските содржини преку дигитална терестријална платформа, со слободен пристап на крајните корисници за прием на програмските содржини (нема формирање на малопродажни цени за крајните корисници за користење на приемот на програмските содржини). Назначувањето на само еден оператор кој ќе ја обезбедува горе наведената услуга однапред е определено дека тој оператор ќе има доминантна положба на пазарот и е констатирано дека операторот ОНЕ во однос на критериумот „Профитабилност“ поседува доминантна положба на релевантниот пазар.

По дефиниција регулаторни бариери постојат кога влезот на пазар е ограничен од страна на постоечка законска регулатива или ограничени ресурси, или пак кога станува збор за ограничувања во поглед на здравје, животна средина или безбедност. Радиофреквенцијскиот спектар е ограничен ресурс кој е од посебен национален интерес. Спектарот е регулиран со одредбите во ЗЕК и

подзаконската регулатива-Планот за намена на радиофреквенциските опсези во радиофреквенции Република Македонија и План за доделување и користење на радиофреквенции во Република Македонија, по што се констатира дека постојат високи и долгорочни бариери за влез на релевантниот пазар.

Исто така, со анализата се констатира дека на релевантниот пазар операторот ОНЕ има веќе сопствена инфраструктура која ја користи и за услугата пренос на програмски содржини до крајни корисници со слободен пристап. Доколку нов учесник сака да настапи на пазарот за пренос на програмски содржини до крајни корисници со слободен пристап ќе треба да се изложи на високи трошоци за изградба на нова инфраструктура, а тоа претставува висока бариера за влез на пазарот.

Во однос на економија на обем, ставот на АЕК е дека со користење на сопствената инфраструктура за обезбедување на повеќе видови на услуги на пазарот операторот ОНЕ остварува економија на обем. Во однос на економија на интеграција, ставот на АЕК е дека операторот ОНЕ има ограничена можност за користење на економија на интеграција.

Дополнително, врз основа на јавен тендер за доделување на одобрение за користење на радиофреквенции од радиофреквенцискиот опсег 470-790 MHz, број 02-2954/1 од 07.08.2012 година и одлука бр. 02-2954/19 од 15.10.2012 донесена од АЕК, операторот „ОНЕ“ Телекомуникациски услуги АД – Скопје е избран за најповолен понудувач за доделување на едно одобрение за користење на радиофреквенции од радиофреквенцискиот опсег 470-790 MHz, за два мултиплекси за изградба на дигитален терестријален систем за емитување на програмските сервиси на радиодифузерите кои од Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги имаат добиено дозвола за емитување преку дигитален терестријален мултиплекс на државно ниво и на регионално ниво. Директорот на АЕК на операторот ОНЕ“ Телекомуникациски услуги АД–Скопје му издаде одобрение за користење на радиофреквенции во радиодифузна служба за DVB-T бр.107976/1, во кое се наведени условите за користење на доделените фреквенции. Во глава 14 Проблеми на пазарот во отсуство на регулација од Финалниот документ за прва анализа на пазар 13 се елаборирани сите конкуретски проблеми кои можат да се појават на анализираниот пазар. Со анализата се констатираше дека операторот ОНЕ не може да има иницијатива да одбие/оноевозможи пристап на радиодифузери кои од Советот за радиодифузија добиле дозвола за емитување преку неговиот дигитален терестријален мултиплекс односно да отстапува од условите кои му се наведени во Одобрението за користење на радиофреквенции во радиодифузна служба за DVB-T бр.107976/1, во согласност со член 159 став 5 од ЗЕК. Операторот ОНЕ не може да има иницијатива да ги прекрши принципите на објективност, транспарентност, пропорционалност и недискриминација подеднакво кон сите радиодифузери односно да отстапува од условите кои му се наведени во Одобрението за користење на радиофреквенции во радиодифузна служба за DVB-T бр.107976/1, во согласност со член 159 став 1 од ЗЕК. Операторот ОНЕ не може да има иницијатива да врши вкрстено субвенционирање односно да отстапува од условите кои му се наведени во Одобрението за користење на радиофреквенции во радиодифузна служба за DVB-T бр.107976/1, во согласност со член 159 став 8 од ЗЕК. Од аспект на ценовни категории, во отсуство на регулација постои потенцијална можност оператор со значителна пазарна моќ да ја злоупотреби својата доминантна положба на пазарот. Потенцијалната можност е изразена во формирање на цена за услугата која може да биде многу повисока од износот на реалните трошоци кои настануваат за нејзиното создавање. Вака формирана цена операторот со значителна пазарна моќ може да ја користи за различни цели. АЕК смета дека во согласност со член 159 став 4 од ЗЕК, со цел спроведување на активности за утврдување на економската оправданост за промената на условите и цените, потребно е наметнување на обврска за контрола на цени и обврска за сметководство на

трошоци во согласност со член 88 од ЗЕК на определениот оператор со значителна пазарна моќ на релевантниот пазар ОНЕ Телекомуникациски услуги АД–Скопје.

Со оглед на ова, а во соработка со Комисијата за заштита на конкуренцијата, во согласност со членовите 76, 77, 79, 80, 82 и 88 од Законот за електронските комуникации на определениот оператор со значителна пазарна моќ му се утврдува обврска за која се смета дека е најсоодветна за спречување на постојната значителна моќ на пазарот Услуга за пренос на програмските содржини преку дигитална терестријална платформа со слободен пристап на крајните корисници. Поради сето ова горе наведено се донесе решение како во диспозитивот.

Правна поука: Против ова решение може да се поднесе тужба до Управниот суд на Република Македонија во рок од 30 дена од денот на прием на истото.

Изготвено во Агенција за електронски комуникации

Наш број УП-Бр. 0306 - 786

Скопје 21.07.2014

Раководител на сектор за правни работи

Бојана Стефановска

Советник за анализа на пазарот

Владимир Ристевски

Шеф на кабинет

Елизабета Двојакова

Директор
Роберт Орданоски

Доставено до:

- ОНЕ Телекомуникациски услуги АД–Скопје